Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 7-го ЧЕРВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 146. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 7, 1952. VOL. LX.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ НЕГАЙНИЙ КІНЕЦЬ СТАЛЕВОГО СТРАЙКУ

Вашингтон. — Провідник сенатської більшости, сен. Ернест В. Мек Фарланд, заявив, що страйк сталеварників може закінчитися в понеділок. Це сказав він під час дискусії над питанням, чи Сенат має дораджувати президентові, щоб він використав закон Тефта1Гартлі для наладнання страйку. Мек Фарланд повідомив, що на нарадах між підприємцями й юнією сталеварників у Білому Домі, наступає таке порозуміння, якого не можна було передбачувати кілька тижнів давніше. Сенат застановив дискусію над можливістю вжиття закону Тефта-Гартлі, очікуючи успіху переговорів, які ведуться в Білому Домі під проводом президентового дорадника д-ра Джана Стілмана, діючого директора мобілізації. Він потвердив, що розмовляв з сен. Мек Фарландом, одначе заперечив, наче б він впевняв його про можливе закінчення страйку в понеділок або вівторок. За те він сказав, що страйк може закінчитися ще й перед понеділком, одначе він цього непевний.

Перші вісті про зміну в настроях між робітниками й підприємцями прийшли з Дітройту, де наступила згода щодо контракту між Дітройт Стіл Корпорейшен і юнією сталеварів. Подробиць про контракт не подано до прилюдного відома, одначе представник юнії виявив, що прийшло до згоди на підставі рекомендацій Ради Стабілізації Платень. У Сенаті велася завзята дискусія над пропозицією сен. Гері Ф. Бирда, щоб дорадити президентові використати закон Тефта-Гартлі, й заборонити якстій дальший страйк, доки не прийде до „охолодження умів", як це передбачує цей закон. На це відповів сен. Герберт А. Лімен, що це непотрібне, бо вже ведуться переговори за підвишку платні. Серед того прийшли вісті від сен. Мек Фарланда і дискусію відложено.

Президент заперечує „змову" в справі своєї кандидатури

Вашингтон. — На пресовій конференції, президент Труман відповів на критику ген. Двайта Д. Айзенгавера, що Демократична партія задовго залишається при владі й тому треба зміни. Труман каже, що нарід вирішить, чи такий закид виправданий. Він теж обговорив твердження республіканців, наче б він вланував „змову" з метою, щоб стати поновно кандидатом на президента і щоб таким способом зміряти свої сили з республіканськими кандидатами. На це Труман ще раз заявляє, що такі думки можуть виходити тільки з „перевернених" умів. Він заявив, що поїде на Краєву Демократичну Конвенцію до Шікаґо тільки як колишній президент і то аж тоді, коли кандидат буде вже наймешований, але цим кандидатом не буде теперішній мешканець Білого Дому. — Стало теж відоме, що сен. Естес Кіфовер, кандидат на демократичну номінацію, був на розмові з президентом Труманом, одначе не дістав від нього запевнення підтримки для своєї кандидатури.

Останнє, в весняній серії, випробування атомової бомби

Лас Веґас. — В околицях міста Лас Веґас відбулося останнє, весняної серії, випробуваня атомової бомби. Про силу цього досвіду можна мати уявлення з того, що вибух відчувався у віддаленій 300 миль від місця досвіду столиці Каліфорнії, Сакраменто, де деренчали вікна так, як це помічалося в Лос Анджелес, під час попередніх досвідів. Піднебний стовп знісся дуже високо й був ясноораньжевого кольору. Для спостережень над діянням радіоактивних променів на живі істоти, було вжито 751 мишу. Карол Тайлер, що керував досвідом від Комітету Атомової Енергії, через кілька годин по закінченні вправ заявив, що ця проба була остання цієї весни й що вона була двадцятою від початку досвідів в січні 1951 р. Керівник досвіду підкреслив, що останній вибух, як і два попередні, поважно зміцнив силу атомового озброєння ЗДА. Серія вісьмох досвідів виявила догідніші шляхи посилення і використання атомової зброї. Остання бомба, як і інші три була випущена з сталевої вежі, вибудуваної в пустелі. Інші чотири бомби були скинені з літаків. У деяких випадках випробування атомової бомби, військо, що брало участь в досвідах, швидко після вибуху було спроможне контролювати обшир, що на ньому вибухнула бомба.

ПАЛАТА ПРИЗНАЄ ВЕТЕРАНСЬКІ ПРАВА ВОЯКАМ КОРЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ

Вашингтон. — Майже одноголосно, бо 361 голосами проти 1, Палата Репрезентантів ухвалила й передала Сенатові до дальшого діяння законопроєкт про ветеранські права для вояків з Корейської війни, які служать в збройних силах від 27 червня 1950 р. Це стосується всіх вояків, а не тільки тих, що беруть активну участь у війні. Вони мають дістати різні користі, як оплату за науку в школах і додаток на утримання на такий лад, як це діставали ветерани другої світової війни. Видатки на такі користі передбачені на цілий більйон долярів річно, одначе не передбачено, коли ці видатки мають бути застановлені. Між тим сенатська комісія правил підтримала законопроєкт про голосування відсутних вояків, яке має відбутися найближчої осени.

За постановами нового законопроєкту, ветерани Корейської війни мали б діставати до рук гроші, призначені на оплату школи і на утримання. В давнішім законі була постанова, щоб заплату за навчання діставали безпосередньо школи. Цю постанову використали деякі „лицарі щастя", зголошуючи заснування різних шкіл, які на ділі не були школами, одначе діставали федеральні фонди за ветеранів. Теперішні постанови признають ветеранові по $110 місячно на науку й утримання, якщо він присвячує повний час на науку й не має нікого на утриманні, а по $150 місячно для таких, що мають жінку чи кого іншого на своєму утриманні. Для тих, що посвячують тільки половину часу на науку, доплати виносять половину. Окремі є платні для ветеранів, що йдуть до фахових шкіл або працюють по фармах.

ПРИЯТЕЛІ З ХЛОП'ЯЧИХ ЛІТ

Повернувшись до своєї родинної місцевости Абілін в Кензас, Двайт Айзенгавер сердечно привітався із своїм приятелем хлоп'ячих років, сьогодні 62-літнім фармером Д. Чейсом

Пресова конференція Айзенгавера

Абілін, у стейті Канзас. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер використав свій перехід з військового до цивільного стану на необмежену й ніким не контрольовану відповідь на поставлені йому питання під час пресової конференції, на якій явилося 300 кореспондентів. Вона тривала 45 мінут й охоплювала питання внутрішньої й закордонної політики. Новістю було давання відповідей на такі питання, з якими Айзенгавер не міг дати собі ради. Він просто відповідав, що „не знає". У відповідях він не щадив критики теперішньої адміністрації, а їх зміст вказував на його передвиборчу програму. Відповіді передавано через радіо й телевізію, щоб ціла країна могла чути безпосередньо погляди майбутнього кандидата на президента. Найбільше звертали на себе відповіді в справі миру й війни в Кореї. „Айк" сказав, що він був тієї думки, що війну треба було повести поза кордони Кореї, одначе тепер нема певности перемоги в такій війні, бо комуністи приготовилися й тому треба викінчити перемир'я. У внутрішніх справах Айзенгавер заявився за давнішу плятформу Республіканської партії, а саме за „свободу проти соціялізму" й за виелімінування комуністів з уряду. Він теж заявився за загальне „пересипання" федерального уряду, включаючи й зміну урядовців та їх способу сповнювання обов'язків. У справі безсторонности при роздаванні робіт, Айк схиляється до думки, щоб це було управильнене стейтами, а не федеральним урядом. На випадок, що Республіканська партія поставить кандидатом не його, а кого іншого, він підтримає кожного республіканського кандидата, бо завжди голосував як республіканець, заявив Айзенгавер.

913 чужомовних газет і журналів в Америці

Ню Йорк. — В березні цього року було в Злучених Державах всіх разом 913 чужомовних газет і журналів — виявляє інтересна статистика, зібрана Загальною Радою для Американської Єдности. В цих 913 виданнях було 83 щоденники, 360 тижневиків і півтижневиків та 470 інших періодиків. Перше місце в чужомовній пресі щодо її кількости мають еспанці, бо в їх мові появляється всіх 138 газет і журналів, в тому 10 щоденників, 38 тижневиків і півтижневиків та 90 інших періодичних видань. Українці мають 26 газет і журналів, в тому 3 щоденники, 4 тижневики та 19 інших періодиків, займаючи щодо кількости видань 13 місце між всіми 39 етнічними групами. Крім українських видань є ще 12 т. зв. карпато-руських періодиків. В загальному поодинокі групи мають всіх разом видань: еспанці — 138, німці — 92, італійці — 80, поляки — 55, мадяри — 49, жиди — 49, чехи — 39, литовці — 38, шведи — 31, Французи — 29, словаки — 29, норвежці — 26, українці — 26, греки — 24, росіяни — 19, вірмени — 18, гебру — 18, португальці — 18, фінці — 16, китайці — 15, японці — 14, данці — 13, словінці — 12, карпатські русини — 12, араби — 11, хорвати — 10, румуни — 9, голандці — 7, білоруси — 5, альбанці, болгари і серби по 4, естонці і лотиші по 3, корейці — 2, та чотири малі групи по одному.

З українським іменем під американським прапором...

Багато молодих українців, в останніх роках скористали з великодушности американського законодавства та могли причалити до берегів Америки, закінчуючи цим своє скитання, сьогодні служать в американських збройних силах, несучи далеко світами українське ім'я та вістки про поневолений український нарід і його змагання до волі. Один з багатьох прикладів такого українського імени під американським прапором подибуємо у військовій газеті — „Ди Америкен Трейвелер", — видаваній Першою Дивізією Піхоти в Дармштадті, Німеччина. Там в числі з 22-го травня написано: „Прайвет Роман Ференцевич і прайвет Карль Гляс це два вояки 1-го батальйону полевої артилерії, що відбувають другий період своєї служби в Европі. Обидва артилеристи народились за залізною заслоною, Ференцевич в Україні і Гляс в Югославії. Перший з них прибув до Злучених Держав зі своїми батьками в 1950 році. Впродовж свого короткого побуту в стейтах перед покликанням до війська у вересні 1951 року він працював для українського щоденника — „Свобода". В англійському перекладі „Свобода" значить воля. Ференцевич і Гляс знають значення цього слова і хоча черга на військовий обов'язок перервала біг їхнього вільного життя в Америці, обидва хлопці радо дають свій вклад в оборону того, що означає свобода..." Разом з цею вісткою газета помістила теж фотографію обидвох вояків. Роман Ференцевич, перед своїм покликанням до війська — працював в друкарні „Свободи,"

КОМУНІСТИЧНІ ПОЛОНЕНІ НА КОДЖЕ ЗНУЩАЮТЬСЯ НАД ВІДСТУПНИКАМИ

Кодже, Корея. — Вихоплений з рук полонених комуністичних фанатиків один північний корець, що теж перебував в таборі полонених, оповів аліянтським представникам страшну історію варварства і тортур, що їх застосовують комуністичні полонені до тих полонених, яких вони підозрівають у відступстві та „зраді" комунізму. Сам звільнений корець мав на собі сліди знущань. Його тортурували впродовж цілого тижня і опісля засудили на смерть за те, що деякі з його приятелів і знайомих використали першу нагоду, щоб зректися комунізму. Вироку смерти над ним не виконано тільки тому, бо нагло аліянтське командування почало привертати порядок та здобувати повну контролю табору. Аліянтські вояки що під охороною танків та з гостро наставленими багнетами увійшли до одного з таборів, знайшли того корейця в одному з шатер. Він мав зв'язані дротом руки і ноги та вже напів мертвий лежав на землі. Разом з ним знайдено в такому самому стані 16 інших полонених, засуджених комуністами на тортури і смерть. Усіх їх раніше „боляче переслухувано", ставлячи їм запити і попереджаючи їхні відповіді ударами палок від ніг до голови. Звільнені від тортур виявили, що тільки в їхньому бльоці впродовж останніх двох років виконано 12 вироків смерти над іншими полоненими.

Червоні добачують кризу в переговорах в Панмунджом

Токіо. — Урядова комуністична радіовисильня в Пейпіні перестерігає, що в переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї наступив „критичний пункт" та що „тільки публічна опінія світу" заставляє аліянтів продовжувати ті переготори. Ці твердження попереджено відомими пропаґандивними брехнями про порушування аліянтами невтральної зони знущання над полоненими і т. п. Це були комуністичні коментарі до аліянтських пропозицій щоб дальші наради перервати аж до того часу, доки комуністи не рішаться дати позитивну відповідь на останні аліянтські компромісові пропозиції. При цій нагоді новий шеф аліянтської делеґації, ген. Гаррисон, ще раз підкреслив, що аліянти в жадному разі не відступлять від свого становища щодо виключно добровільної бази репатріяції полонених.

Ачесон готовиться їхати до Берліну

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон виїде 1 або 2 липня до Бразилії на відвідини „доброї волі", як тільки повернеться з подорожі до Европи, яку передбачує коло 25 червня. Відвідини в Бразилії мали б бути короткі, бо тільки 4-5 днів. Ці відвідини були пляновані давніше, але заки до цього прийде, Ачесон поїде до Берліну, щоб бути приявним на відкритті Американської Бібліотеки в західній зоні. При цій нагоді, секретар стейту обговорить з західнонімецькою владою найновіші обмеження, започатковані Совєтами в транспортації між західним і східним Берліном. По дорозі вступить Ачесон до Англії, щоб дістати почесний докторат Університету Оксфорд. З Лондону він повернеться до Вашингтону, заки виїде до Бразилії.

Поставлять під суд генерала за записки, що попали в руки комуністів

Вашингтон. — Команда армії вирішила, що генерал-майор Роберт В. Ґров мусить стати перед воєнним судом за занедбання обережности при писанні щоденника, який попав у комуністичні руки в часі його відсутности. Ґров був військовим аташе при американській амбасаді в Москві і провадив свій приватний щоденник. В одній записці він висловив думку, що проти Совєтів треба піти війною, щоб їх приневолити до миру. Коли минулого літа Ґров виїхав на тайні наради до Німеччини, — тоді хтось, мабуть совєтський агент, зайшов до мешкання Ґрова і відфотографував цей щоденник, бо виїмки з нього поміщені в комуністичній книжці, виданій комуністами Східної Німеччини для доказу, що Західні країни приготовляють війну проти Совєтів. Після появи книжки команда американської армії звільнила Ґрова з його становища як аташе, а тепер обвинувачує його в веденні невідповідних приватних записок. Суд відбудеться в Форт Джордж Дж. Мід, у стейті Мериленд, де находиться квартира Другої Армії. На випадок засуду, генерала жде кара п'яти років тюрми і звільнення з армії без жадної платні. Судом буде проводити лейтенант-генерал Джан Р. Годж.

Америка закінчить торговельний договір з Угорщиною

Вашингтон. — Починаючи з 5 липня департамент скарбу, на доручення президента, закінчив торговельний договір з комуністичною Угорщиною. Це черговий крок президента проти країн, опанованих комуністами. Він передбачений в повідомленні з 1951 р., в якому говориться про таку можливість. Дотеперішній договір був складений 27 років тому. У ньому містяться постанови про дружні відносини між обома країнами, в справах митної тарифи, про настановлювання консулатів і т.п. В серпні 1951 р. президент проголосив можливість зірвання торговельних зв'язків з комуністичними країнами впродовж одного року, а це стосується теж. Совєтів і їх сателітів. Це відплата Угорщині за ув'язнення Воґелера.

Заощадили $250,000 при перевозі діпістів

Гобокен, у стейті Ню Джерзі. — На голяндському кораблі Ню Амстердам, який приїхав з Ротердаму з 1.107 подорожними, приїхав теж Роберт Дж. Коркері, европейський координатор американської комісії для переміщених осіб. Він ствердив, що програма переселення до ЗДА 54.000 німців уже викінчена і вона була переведена впродовж шести місяців. Програму вдалося виконати два місяці раніше ніж було передбачене і на такому приспішенні скарб Злучених Держав заощадив 250 тисяч долярів. Останній транспорт з німцями приїде впродовж двох тижнів, а в Европі залишилося ще 30,000 інших аплікантів, які можуть приїхати хіба на звичайні квоти, унормовані законами. Коркері перебув в Европі сім років, працюючи в різних американських бюрах.

Представник ЗДА до Господарської і Соціяльної Ради ОН заявив, шоб закинути дотеперішню працю над підписанням договору про свободу преси, та зачати дискусію про цю проблему на основі нових пропозицій, що їх проєктують ЗДА. Американський пред-

НОВА ЗАГРОЗА БЛЬОКАДИ БЕРЛІНА

Берлін. — В поінформованих західних колах побоюються, що контрольована західними великодержавами частина Берліна стоїть знову перед безпосередньою загрозою совєтської бльокади, що може створити нові серйозні комплікації в східно-західному напруженні. Бюро американського високого комісара в Німеччині повідомило, що совєтські власті Східної Німеччини представили Злученим Державам до вирівняння рахунок у висоті 14,000,000 долярів за користування американцями телефонічним полученням між Берліном і Західною Німеччиною впродовж минулих сімох років. Подібне домагання Совєти видвигали безпосередньо перед бльокадою Берліна в 1948 році. — Ще не відомо, чи Америка схоче заплатити цей рахунок. Тимчасом, головний представник державного департаменту в Берліні, С. Б. Лайон, зголосив совєтській головній квартирі „рішучий протест" проти захоплення большевиками деяких окраїн адміністрованої аліянтами берлінської території. Рівночасно посадник західного Берліна Ернест Ройтер в одній промові виявив свої побоювання щодо дальшої долі міста, яке не може проспервувати під постійною загрозою. У зв'язку з останніми совєтськими погрозами та побоюваннями нової бльокади, в місті почало збільшуватись безробіття, бо страх перед завтрішнім днем вбиває ініціятиву та відбирає охоту змагатись за тривкі вартості. Інтересно, що Совєти в останньому почали відгороджувати від своєї зони не тільки західні сектори Берліна, але й свій власний сектор. Це правдоподібно тому, щоб бодай утруднити проникання на схід дійсних і уявних західніх „шпигунів і саботажників".

Совєти приспішують ремілітаризацію східної Німеччини

Діссельдорф, Німеччина. — Західні аліянти мають достовірні інформації, що Совєти практично не тільки скасували будь-які обмеження для повної ремілітаризації Східної Німеччини, але й навпаки, — самі докладають максимальні зусилля, щоби цю ремілітаризацію приспішити, не викликуючи рівночасно занадто великих підозрінь з західного боку. Згідно з цими інформаціями, Совєти творять тепер поспішно одну панцерну східно-німецьку дивізію, організація і вишкіл якої мав би бути закінчений вже цеї осені. Рівночасно твориться ескадрилі східно-німецьких боєвих літаків, що будуть включені в совєтську авіяцію та готові до акції ще перед кінцем цього року. Крім того аліянти мають інформації про два дальші підозрілі розвитки в Східній Німеччині. Насамперед різні коментарі викликає повідомлення про закриття кордону між Східною Німеччиною і Чехословаччиною. В другому випадку, Совєти почали переставляти на воєнну продукцію поодинокі східно-німецькі фабрики, одні з яких починають вже продукувати частини для совєтської важкої зброї, а інші приготовляються до повної власної продукції зброї.

Елисавета II приймає параду під час перших королівських народин

Лондон. — Під час прегарної погоди Єлисавета II приймала *пишну військову параду* з нагоди своїх перших королівських народин. Ця парада називається „привітанням прапорів" і вона відбувається традиційним англійським 300 річним звичаєм у день королівських народин. Єлисавета II — це перша королева, що від часів королеви Єлисавети I, це значить від 400 років, їхала на однобічнім сідлі на коні під час військової паради. Вона виїхала з Букінґгемського палацу в товаристві військових достойників, між якими був польовий маршал граф Александер з Тунісу. — Коли королева минала Марльборо палату, поздоровила зворотом голови королеву-вдову — свою бабусю, що стояла на бальконі. На параді маршували полки ґвардії в мальовничих багряно-червоних і золотих одностроях при звуках музики перед королевою. На початку паради кінь королеви Вінстон зачав крутитися, але Єлисавета при помочі старшини змусила його стояти спокійно на параді. Королева мати, княжна Маргарита та інші члени королівської родини приглядалися параді з вікон, тільки князь з Единбурґу залишився в Букінґгемському палаці та придивлявся церемонії в телевізії. —

Китайські комуністи сягають по гору Еверест

Гонґ Конґ. — Червоний Китай зачав зазіхати на найвищу гору світу Еверест, що находиться в Непалю, частині Індії. Пейпінський урядовий комунікат зарядив, щоб змінити назву гори на Чомолюнґма, що в тибетській мові означає „вода святої матері". Цей урядовий обіжник змінив також назву Зовнішніх Гімаляйських гір на Кондіські. Згідно з повідомленням „Пейпінського Народного Щоденника", що являється урядовим комуністичним органом, цей обіжник видало міністерство внутрішніх справ разом із бюром публікацій. Давніші імена Еверест і Зовнішні Гімаляї усунено з усіх шкільних підручників, мап та інших публікацій.

ДЕ ҐОЛЬ АТАКУЄ ДОГОВІР З НІМЕЧЧИНОЮ

Париж. — В заяві, що її назвав осторогою своїй нації, генерал де Ґоль гостро заатакував новий контрактовий договір з Німеччиною, виступаючи проти Німеччини та европейського оборонного союзу. В цій заяві генерал назвав цей договір „протоколами відмови". Заяву де Ґоля вважають першим ударом проти ратифікації Францією договору з Німеччиною. Ця заява — це націоналістичний французький заклик протестувати проти організації понаднаціональної европейської армії, що передбачується в договорі про спільну оборону Европи проти комуністичної загрози. Де Ґоль не заявив, що французька армія не буде битися проти Совєтів, але він підкреслив, що важко буде збудити бойовий запал у французів і в інших націях, котрих війська мали б воювати в якихось міжнародних одностроях, у рядах „бездушної" „віднаціоналізованої армії". Далі нарікає де Ґоль на те, що німці дістали повну рівноправність, але за те не склали жадних заяв, що вони годяться з теперішнім станом своїх кордонів та зрікаються прав на округу Саари. Генерал боїться, що німецький націоналізм зможе втягнути Захід у війну за відзискання втрачених німецьких територій.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on May 29, 1952 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ВИСТУП АЙЗЕНГАВЕРА

Перший виступ Двайта Айзенгавера як приватного громадянина та кандидата на республіканського кандидата на президента країни приніс деякі нові надії для американського народу. Правда, в своїй промові в Абілін, своїй родинній місцевості в Кензас, минулої середи Айзенгавер волів говорити радше загальниками, ніж займати виразне становище до поодиноких актуальних проблем. Проте, як зважити, що це був перший виступ Айзенгавера в новій ролі, що це був — можна б сказати — перший крок на новому шляху активної цивільно-політичної кар'єри, то навіть з цих загальників можна поробити деякі висновки.

Айзенгавер звернув насамперед увагу на те, що повинен пристосувати до себе не тільки американський, але й всі інші народи. Це його заклик до непохитної віри, єдности і доброї волі та неслабнутої сторожкости на існуючу загрозу з боку комуністичної диктатури. В цьому Айзенгавер покликувався головно на історичний досвід Америки. „Справжнім полум'ям — говорив він — серед будівничих Америки була віра... Ми, як народ, мусимо кріпко держатись тих ідеалів, що лягли в основу вільної системи... Вони записані для всіх в нашій Декларації Незалежности та в Конституції Злучених Держав і в Хартії Прав. Немає між нами непорозуміння ані проблеми, які не могли б бути полагоджені або розв'язані при допомозі цих принципів... як довго ми застосовуватимемо їх в дусі добрих громадян та в свідомості внутрішніх і міжнародних обставин життя двадцятого сторіччя".

В поодиноких пракичних проблемах, що їх заторкнув в своїй промові Айзенгавер, він висловив деякі навіть гострі критичні заваги на адресу теперішньої адміністрації, підкреслюючи рівночасно засади, на яких ми повинні базувати свою внутрішню і закордонну політику. Нас і наших читачів могли б окремо інтересувати ці перші завваги евентуального республіканського кандидата на президента відносно міжнародних справ та американської закордонної політики.

В своїй промові Айзенгавер ясно і недвозначно говорив про совєтську і комуністичну загрозу для вільного світу та про потребу продовжування і скріплювання оборонної підготовки Заходу. Він гостро критикував політику, яка призвела до втрати Китаю та звернув увагу на деякі небезпеки теперішньої господарської і військової політики Заходу. Проте, сумарично Айзенгавер в цьому своєму першому виступі, зокрема в своїх заввагах на тему американської закордонної політики, був — ми сказали б — аж занадто консервативний і обережний.

Цій першій суто політичній промові Айзенгавера прислухувались з великою увагою не тільки мільйони американців, що добачують в ньому можливого свого нового президента, але й мільйони інших народів, зокрема поневолених або безпосередньо загрожених большевизмом. Але навряд чи в цій промові вони знайдуть те, що могло б розвіяти їхній неспокій та їхні сумніви перед вислідом найближчих американських виборів. Правда, Айзенгавер говорив про необхідність активного американського провідництва в міжнародній політиці, але він не сказав в чому і як це активне провідництво повинно б проявлятися в майбутньому. Він говорив: „Нам повинна бути виразно і ясно виявлена ціль, до якої ми змагаємо, та який практичний успіх вона матиме для нас, як ми її досягнемо. Ми повинні знати, чого ми можемо сподіватись від інших націй, які приймають нашу допомогу... Таємничість повинна бути усунена з закордонних відносин — наші основні вимоги і цілі мусять бути встановлені для нас ясно, щоб ми могли їх читати і розуміти...."

Звичайно, від першого виступу навіть кандидата на президентську кандидатуру було б годі вимагати всього і для всіх. Проте, Айзенгавер сказав замало навіть як на перший раз, головно як оцінювати його виступ сподіваннями тих, що заінтересовані одною з перших і головних проблем Америки і вільного світу, — а саме проблемою активної американської допомоги визвольним змаганням поневолених народів. Це тимбільше після досить виразного становища в тій справі іншого республіканського кандидата на президентську кандидатуру, сенатора Тефта, виявленій ним в радіопромові з Вашингтону минулої неділі.

Заява Айзенгавера про ясне і недвозначне встановлення цілей американської політики та про необхідність виявлення тих цілей народові дають надію, що в дальшій своїй кампанії Айзенгавер з'ясує теж виразно і недвозначно своє становище до проблеми визвольного характеру дальшої американської закордонної політики. Цього очікують від нього мільйони виборців українського та іншого національного походження.

Аліянтські вигляди в Европі

Підписання мирового договору з Німеччиною в Бонні включало теж і підготову до можливих нових стратегічних потягнень Совєтів не тільки в Европі, але й в цілому світі, як це виявляється з повідомлень европейських кореспондентів до американських газет.

Вони в першу чергу стверджують, що Західна Европа, чи там Західний світ, ще не цілком готовий до негайного спинення нового совєтського походу проти Заходу, якщо б до такого прийшло. Щоб мати готовими обіцяних західно-европейськими країнами 50 дивізій збройних сил з кінцем цього року, нема тепер мови, бо европейські держави бояться фінансового банкротства. Вони можуть виставити тепер тільки 20 дивізій для боротьби в Західній Німеччині, а проти них Совєти мають готових 20 або 30 дивізій у Східній Німеччині, з „безпосередньою резервою" 50 дивізій в „Західній Росії", й понад 175 дивізій на цілій совєтській території. До того не всі західно-европейські дивізії мають повне устаткування, і тому тільки 12 дивізій можна вважати за безпосередньо готових до зустрічі евентуальної совєтської агресії. Навіть постачання воєнних матеріялів ще якслід не наладнане, бо донедавна Америка для тих цілей мала тільки один порт, тобто Бремергафен у Німеччині. Щойно тепер дістала Америка право причалювати своїм транспортовим кораблям до французьких портів Шербурґ, Лє Гавр, Бордо й Марсей, і зможе їх використати в майбутньому.

Таке військове положення в обидвох половинах Европи було напередодні підписання мирового контракту з Західною Німеччиною. Тимчасом погрози Совєтів сипалися до останнього моменту. Виринає питання, на чому опирали Західні аліянти свою готовість недопустити Совєтів до виконання погроз або до стримання їхнього походу на Захід?

Без виявлення точніших даних, кореспонденти, на основі засягнених інформацій, кажуть, що Західні Аліянти не вірять в можливість загарбання Західної Німеччини совєтськими військами впродовж трьох-чотирьох днів, як про це загально говориться. Щоб перемогти західні держави, які приготовані боротися в Західній Німеччині, Совєтам забрало б бодай два тижні часу, заки вони опинились би над рікою Райн, тобто на кордоні Франції. Других два тижні мусіли б Совєти втратити на здобуття нових укріплень на Райні, отже загалом минув би місяць часу, заки Совєти, при теперішній воєнній техніці, могли б опанувати територію, яку вони хотіли б загорнути для себе, щоб ніби то об'єднати Німеччину. А місяць часу доволі, щоб Захід змобілізував свої сили, хоч як вони ще не готові.

Крім таких чисто мілітарних міркувань, приходять ще інформації про підготову до справжнього совєтського походу. Отже команда НАТО, як запевняють кореспонденти, має тепер спроможність 60 днів наперед перевірювати рухи совєтських дивізій у західньому напрямку, а деякі підготовчі потягнення на 90 днів. Це було б доволі часу, щоб зарядити мобілізацію в західних країнах та поробити стратегічні приготування, хоч які ці країни далекі від розвитку повних військових сил. Крім того, Совєти мусять рахуватися з неможливістю повного використання війська сателітських країн, які могли б бути вжиті тільки на деяких територіях.

Стратегія вимагає, щоб не дати Совєтам спроможности використати їхніх 175 дивізій на Заході і тому Західні Аліянти втримують значні свої сили на Далекому Сході, де китайські й інші комуністи не змогли б майже нічого вдіяти без допомоги Совєтів з Европи.

В додатку Совєти мусять таки рахуватися з американськими атомовими та літунськими досягненнями, які становлять важливу рубрику у світовій воєнній стратегії. Наїзд американських літаків з атомовими бомбами на Росію це не тільки справа здогадів, але справжня можливість. Чи могли б Совєти без перешкоди випустити свою фльоту підморських суден з Балтійського моря для влегшення своєї перемоги на західних водах, це ще велике питання. А без підводних суден не можна собі уявити припинення американських та інших транспортів на допомогу Европі, що боролась би в обороні свого існування. Оце коротко зібрані арґументи для вияснення найновішої впертости західних держав у підготовці та остаточному підписанні контракту з Західною Німеччиною.

М. Дем'янчук, Міннеаполіс, Мін.

ЗЕЛЕНІ СВЯТА НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ

Серед щоденних турбот та праці минають нам тут скоро дні, тижні... От недавно щойно були Великодні Свята, а ось вже й Зелені Свята. В інших народів Зелені Свята не відмічується якимись особливими святкуваннями. Український нарід натомість з давен-давна обходив у другий день Зелених Свят поминки померлих, а після першої світової війни та по визвольних змаганнях, долучив до зеленосвяточних поминок всіх померлих — святкування пам'яти поляглих в боротьбі за волю України героїв і в цей спосіб надав зеленосвяточним святкуванням національно-патріотичної закраски.

І мимоволі линемо ми всі споминами в таке недалеке минуле, пригадуємо собі його як чарівний сон, не все щоправда розкішний, не все приємний, зате як своєрідний, повний змісту, глибоких переживань спільних всім нам, що жили там на Рідних Землях, своїм рідним, питомим життям.

Святкування пам'яти поляглих борців в Зелені Свята започаткував либонь Львів тим, що всі його українські церкви з хоругвами, священством та вірними лучилися в один похід та йшли одного дня на могили поляглих українських борців на Янівське, другого дня на Личаківське кладовище. В тім святочнім поході йшов все духовний семінар із своїм прекрасним хором, як також всі українські львівські товариства й організації із своїми прапорами, хорами чи оркестрами. За прикладом столичного Львова пішов цілий край, всі міста й містечка. І так десь від 1925 р. почала вся Галицька Волость в Зелені Свята обходити пам'ять поляглих українських воїнів, йдучи святочним походом з численними вінками на їхні могили. З бігом часу в святах тих приймало участь щораз більше також і українське село, чи то йдучи масово до свойого повітового центру, чи справляючи свято-поминки в себе дома. Бо ж було в нас багато сіл, що в них були могили наших борців чи то з часів славетного маршу У.С.С-ів із Карпат на Поділля, чи ще більше з часів українсько-польської війни.

Треба було бачити такий святочний похід вулицями Львова або Станиславова: попереду два ряди хоругов, а серединою довжезний ряд чудових вінків. За вінками, серед шпаліру питомців духовного семінара, велике число духовенства, з єпископом у проводі, за духовенством, в руках чотирьох комбатантів, червона китайка, за ними хори та многотисячні, здисципліновані, лави громадянства, в зразковому порядку, із помітною повагою на лиці, поділені за місцевостями, а там знов групи дітвори, молоді, організацій та товариств, жіноцтва та мужчин. Можна сміло твердити, що на кілька літ перед II-гою світовою війною ніхто із здорових українців не залишався в Зелені Свята дома, тільки йшов, щоби взяти участь в поході. Зокрема треба подивляти наше селянство, що іноді йшло пішки кільканадцять кілометрів, щоб взяти участь в поході в повітовому місті. Як приємно було також подивляти красу поодиноких вінків. Скільки вигадливости, помисловости та оригінальности можна було завважити на цих, так старанно, та з пієтизмом і любов'ю сплетених вінках. Скільки сліз можна було б іноді знайти на них, бо ж не було майже села на Західній Україні, яке не дало б в жертву когось із своїх під час визвольних змагань!

Не дивно проте, що вихована в любові та пошані до національних героїв та борців за волю українська молодь виявилася гідною спадкоємницею тих ідеалів і в свою чергу здала іспити національної свідомости та патріотизму, коли довелось їй в розгарі подій II-гої світової війни брати чинну участь в рядах українських військових формацій...

Ті, так розповсюджені на західньо-українських землях, зелено-святочні обходи є у великій мірі також заслугою патріотичного українського духівництва. Мимо, чи навіть наперекір сподіваним шиканам польських окупаційних адміністративно-поліційних властей — наші священики з гідністю та повагою стояли у проводі зелено-святочних походів і цим кожний раз підкреслювали свою готовість стояти в перших рядах організованої, патріотичної, української спільноти в її святих змаганнях за свої права. І з гордістю в душі приходиться ствердити, що по всій Західній Україні зелено-святочні обходи гуртували весь патріотичний, національно-свідомий український загал, всі його партії, стани та професії в одну здисципліновану святочну громаду.

Тих зелено-святочних імпозантних походів не любила окупаційна польська влада і старалася їх — головно по малих містах і містечках — утруднювати. Не подобалася їй найбільше та масова участь в походах великої селянської громади. Ще сьогодні згадуться такі вибрики польської поліції, коли вона, тайна й мундурована, вже таки із походу старалася виловлювати немилі вінки із тризубами, зроблені із колючого дроту або тернові вінки із відповідними написами. Одначе на похвалу учасників походу треба записати, що вони, мимо такої грубої провокації, не давали себе вивести з духової рівноваги і з одного боку боронили вінків і тих, що їх несли, а з другого не допускали до профанації свята. Бували також часто випадки, що в день походу польська поліція зачаювалася за містом або на краю його на дорогах, котрими мали йти селяни з поблизьких сіл, та старалися відбирати їм вінки, а то й розганяти силою колони. Це їм здебільша не вдавалося, бо молодь, що все йшла впереді, боронила від напасників вінки, а навіть на часок розпорошувалася, щоб кількадесять метрів дальше знов зібратися й прямувала до збірного пункту.

Цей прекрасний звичай, цей вияв любови, вдячности й пошани до національних борців, мав величезне виховне значення для молодого покоління та для дещо збайдужілого старшого віком громадянства і з бігом часу набув права громадянства на Західній Україні. На скитальщині, по таборах, продовжувано цей прекрасний звичай з великим успіхом. Тут, на вільній американській землі, повинні ми його також продовжувати, як таку світлу старокрасву традицію, яка подібно як і всі наші народні звичаї, заборонена тепер на рідних землях большевицьким окупантом, може знайти свій вияв лише поза межами Рідного Краю.

Зелено-святочні с в я т кування мають пригадувати всім нам ті наші многомільйонові жертви в боротьбі за Самостійну Соборну Українську Державу, що їх українська нація зложила в минулому й складає ще тепер. Зелені Свята — Свята героїв — мають і тут виховувати нашу молодь в патріотичному дусі, показуючи їй світлі приклади попередників і сучасників, що відданість свою найвищим ідеалам нації засвідчили своєю кров'ю, своєю смертю.

В. Косаренко-Косаревич

ПАТРІОТИЗМ і НАЦІОНАЛІЗМ

Подібно як окреслення „нарід" і „нація" утотожнюються здебільшого теж окреслення „патріотизм" і „націоналізм". В обох випадках це можливе тільки тоді, коли держава є однонародня, але неможливе тоді, якщо держава є многонародньою імперією з одиноким панівним і з багатьома підбитими народами. Унаявнюють це приклади бувших імперій російської й австрійської, а теперішніх совєтської та британської.

Патріотизм походить від латинського слова „патрія", то є „батьківщина". Отже слово „патріотизм" означає „любов до батьківщини", а тим самим до „батьків" та до цілого власного „народу" на рідній батьківщині. Націоналізм походить від латинського слова „націо", то є „нація", як власнодержавне степенування слова „ґенс", то є „нарід". Отже слово „націоналізм" означає „любов до держави".

В однонародній державі покриваються і стають тотожними як нарід і нація, так і патріотизм і націоналізм. В її лоні покривається приналежність до народу (ґенс) з приналежністю до нації (націо). Там кожний громадянин, чи громадянка, залишається незмінним і „ґенте" і „націоне".

Зовсім інакше є в лоні многонародньої держави, то є в лоні імперії. Особливо ж тоді, як її національна назва, спільна для всіх приналежників до неї, є іншою не тільки як народні назви поневолених народів, але й як народня назва панівного народу... Там уже у ніякого громадянина, чи громадянки, не покривається ані народність з національністю ані патріотизм із націоналізмом. Народній різноті відповідає там національна спільнота. А тому, що ця національна спільнота є добровільна і корисна тільки для одинокого панівного народу, а примусова та шкідлива для кожного іншого опанованого, так ясно, що патріотизм і націоналізм одного і другого мусять бути не тільки різними, але й протибіжними.

Наприклад „русскій" (ґенте руссіенс) має інтерес у тому, щоб свій природній патріотизм щодо власного народу і краю утотожнювати зі своїм націоналізмом щодо власної московської, російської або совєтської імперії як „москаль" (націоне московітікус), як „росіянин" (націоне россіянікус) або як „совєтський" (націоне совєтікус). Його націоналізм — це стремління зберігти цілість в ж е награбованої імперії і своє панування в ній під однією з горішніх національних назв та поширити їх. Це увіковічнення поневолення в ж е підбитих і втілених немосковських народів і щ е свобідних, загрожених такою самою долею. Зате, напр., „русин-українець" (ґенте рутенус-українієнс) і такий же справжній патріот не може бажати увіковічнення поневолення власного народу. Навпаки він мусить прагнути визволити й урівноправнити свій нарід з усіми іншими на світі. Його націоналізм — це стремління до власнодержавної нації на базі рівноправности людини і народу. Націоналізм українського та інших поневолених народів утотожнюється з їх власнонароднім патріотизмом у змислі заяви бувшого американського президента Вудро Вилсона: „Я не питаю, чи цей чи той пан є або був би ласкавішим до мене; річ у тому, що я не бажаю мати взагалі ніякого пана над собою". В даному випадкові ані московського в російській масці на біло, ані московського в совєтській масці на червоно, ані польського, ані німецького чи будь-якого іншого.

Протилежність і протибіжність патріотизму і націоналізму була колись також між панівним німецьким а опанованими ненімецькими народами в бувшій Австрії-Угорщині, між панівними англійцями а неанглійськими народами в колоніях Британської імперії, та в кожній іншій бувшій або теперішній многонародній імперії взагалі. Це й було причиною, чому різнородне населення колоній Британської імперії в Північній Америці виборолo собі право на власну ЗДА-націю з власним патріотизмом. Вже тих прикладів вистачить на доказ, що тільки патріотизм і націоналізм поневолених немосковських народів у лоні СССР і внутрі залізної заслони є споріднені, близькі та рівнобіжні до патріотизму і націоналізму творців і носіїв ЗДА, а в ніякому разі патріотизм і націоналізм російських або совєтських москалів-русскіх.

Стає ясно, яку кривду чинять українському та іншим немосковським патріотам і націоналістам ті члени проводу й маси ЗДА-нації, що утотожнюють або порівнюють їх націоналізм із імперіяльно-тоталітарним н а ц і оналізмом німців під проводом Гітлера, хоч відповідає йому тільки імперіяльно-тоталітарний націоналізм російських і совєтських москалів, який вони оправдують, ба навіть попирають! Або чому вибрали вони для дискредитації тільки першу національну частину окреслення „націонал-соціялізм" а не другу головнішу соціяльну, яка понадто здескредитована ще й москалями під проводом Сталіна? То б то, чому з боку деяких американців така аверзія проти природнього, здорового і демократичного патріотизму-націоналізму українців й інших немосковських народів у лоні СССР, а така толеранція і навіть допомога імперіяльному патріотизмові-націоналізмові москалів, а понадто й їх власному та соціялізмові-комунізмові панівного в Югославії сербського народу під проводом Тіта? Коротко: Чому нап'ятновують вони і поборюють націоналізм і соціялізм менших або поневолених народів, а потурають націоналізмові і соціялізм-комунізмові великих або панівних народів?

Платон Стасюк

Справа У. Н. Дому в Ню Йорку

(З ДОПОВІДІ НА ВІЧУ 18-го ТРАВНЯ 1952 Р.)

(2)

В тім майбутнім Н. Домі має плекатись наша культура, наше мистецтво, танки, має бути місце на сходини молоді і старших, місце на бібліотеку і читальню, місце на клюби і товариські розривки, та місце на укр. театр і другі українські установи.

Такий Дім повинен імпонувати не тільки нам, але і чужим.

Щоб дійти до зреалізування такого Дому, нам потрібно 150 до 200 тисяч долярів готівки, не враховуючи гіпотеки (морґеджу).

Сума, яку я подав, не є така страшна, коли ми всі до того візьмемось по-щирости, беручи під увагу українське населення м. Ню Йорку.

Чи нам такий Дім оплатиться, та чи зможемо вдержати своїми силами?

Беручи під увагу такий Н. Дім з бизнесового боку, думаю, що ми зможемо такий Н. Дім в Ню Йорку вдержати, якщо ми дійсно того бажаємо, при добрій, розумній господарці кваліфікованих людей, та попертю української нюйоркської громади, та всіх національних організацій і товариств включно.

Всі наші товариства повинні льокуватись і відбувати свої збори в Н. Домі. Різні товариські забави і т. п. повинні рівно ж уладжуватись в майбутньому Н. Домі так, кожний доляр повинен крутитись в нашому середовищі, а не в чужих руках. Ми повинні мати першої кляси гостинницю де б сміло можна зайти не тільки українцям але й чужинцям.

Обраховуючи з декотрими членами дорадчого Комітету Н. Дому, я прийшов до висновку, що українці міста Ню Йорку лише за винайми різних заль на підприємства, за льокалі на всякі сходини та сталі клюби-домівки декотрих організацій видають коло 25 тисяч дол. річно. Дораховуючи до тих розходів гроші, які видаємо з нагоди тих сходин, сума яку я подав сягає автоматично до 50-60 тисяч дол. річно. Якщо б в майбутньому Нар. Домі була гостинниця та залі до винайму, коли були б такі залі вільні від нашого ужитку, то я уявляю собі бизнес такого Н. Дому около 150-200 тисяч долярів річно.

Ми українці м. Ню Йорку можемо такий Н. Дім збудувати, якщо не будемо мріяти і думати теоретично, бо треба думати практично, та не чекати і казати, що якось то буде, бо коли будемо так думати то з того всього нічого не буде.

В роках 1940-41, коли в Ню Йорку віджив „Союз укр. бизнесменів", я зайшов до кількох укр. бизнесменів та просив їх, щоби вписалися до С.У.Б. Характеристичним було то, що тих кількох бизнесменів відповіли мені, що вони впишуться до С.У.Б., але вони трохи почекають, нехай С.У.Б. трохи зміцнє, а потому „якось то буде", але до С.У.Б-у ані один з них не вписався. Нехай не буде між нами таких, бо з тими ми далеко не зайдемо!

Оповідають, що Іван Франко в сьомій клясі гімназії дістав шкільну задачу на тему: „якось то буде"!

Все, що Франко написав в задачі було: „Я тої задачі не написав, — вірючи, що якось то буде". — Прочитавши це, його професор, написав під задачею тільки одно слово: відзначаюче!

Ті, що думають, що лише б Н. Дім в Ню Йорку почати, а потому „якось то буде", думають зле, непрактично. До справи Н. Дому треба ставитись реально, з вірою, що той Н. Дім в Ню Йорку повстане.

Тому я апелюю до старих і нових, не як представник або член якоїсь політичної групи, не як представник церковного товариства, не як „старий" або „новий" але як бизнесмен-українець, член українського народу, та член нюйоркської громади, який бачив і перейшов ті всі невдачі, та не бажає, так само, як Ви всі, не бажаєте, щоб у нас в Ню Йорку повторювалась та сама історія. Сьогодні я позволю собі заапелювати до бувших уділовців Укр. Амер. Централі, про що я згадав попередньо. Ви всі, шановні громадяни, котрі закупили уділи Централі, ви сповнили свій громадський обов'язок тоді, маю надію, що сповните й тепер. Ви гроші зложили, котрі по кількох літах вам звернено з причини розв'язання Централі. То все не повинно зражувати вас. Так воно було, так сталось, та з того якась наука на будуче, а краще буде, коли ви всі, бувші уділовці Централі, станете уділовцями Н. Дому.

Українські бизнесмени повинні всі, як один, стати в ряди уділовців У. Н. Дому. Не сидіть з заложеними руками та не дивіться на такі речі невтрально, та не чекайте аж другі дадуть, бо краще буде, як ви самі до того причинитесь.

Не робім себе бідними там, де ми повинні стояти на першім місці, бо наші громади такими бизнесменами хвалитись не можуть.

А ви всі з нової іміґрації, що будували різні підприємства в Рідному Краю, Народні Доми, Школи, читальні тощо, при фінансовій допомозі нашої старої іміґрації, яка висилала сотками тисяч долярів на згадані цілі, — станьте до праці разом до помочі в початому ділі.

На закінчення, я ще раз апелюю і прошу всіх українців міста Ню Йорку без огляду, чи ви старі чи нові, без огляду на церковну приналежність, або політичні переконання, хто б ви не були — професіоналіст, бизнесмен, ремісник, або робітник, зрозуміймо, що ми всі одні одним потрібні, бо на цій єдності полягає не тільки громадське життя, але й життя цілої нації, а Нар. Дому не збудує ніяка група людей, але всі разом.

Пам'ятаймо, що Народного Дому в Ню Йорку для нас ніхто не збудує, якщо ми самі, всі разом, не зложимо грошей на ту ціль, бо вже і сором бавитись поважною справою як У. Н. Дім такі довгі літа. Справа У. Н. Дому в Ню Йорку наробила чимало непорозумінь в нашому громадському житті між старою іміґрацією в минулому, нехай то буде пересторогою для нової іміґрації, бо такі речі є шкідливі не тільки для української громади в Ню Йорку, але вони відбиваються дуже зле в наших українських громадах.

Залишім наші менші і більші дрібничкові непорозуміння, бо в майбутньому Н. Домі ми всі будемо мати ті самі привілеї і права, але ми повинні для справи У. Н. Дому в Ню Йорку працювати з таким зрозумінням, як згадав в „Свободі" І. Керницький в спомині про Стефанюка в таборі Берхтесґаден (Німеччина), де в одній стрічці пише:

„І це був справді Великий День в нашому таборі, може єдиний день в році, коли в одній громаді, з одними душами — надіями в серці, з одною молитвою на устах, ішли розсварені, порізнені, роз'єднані великими і малими справами цього життя. Вишивану Плащаницю з Господом, замученим за Правду несли спільно, за чотири кінці чотири найбільші партійні антагоністи."

Такі події не повинні бути між нами тільки переходовим явищем, але дійсністю в нашому громадському житті. Я певний, що таким чином, таки повстане У. Н. Дім в Ню Йорку, та, що ми сповнимо заповіт Тараса Шевченка: „В своїй хаті, своя правда, і сила, і воля!"

Вол. Дорошенко

ІВАН ФРАНКО

(З споминів автора).

(8)

До Грушевського він взагалі не заходив, а з Гнатюком стрічався рідко й неохоче з ним балакав. Вся його увага була звернена тоді на лікування спаралізованих рук. Франко мешкав, як звичайно, в хаті Василя Якібюка й довгими годинами просиджував коло його криниці, мочучи руки. Вірив, що вода цієї криниці цілюща й розв'яже йому зв'язані Драгомановим руки.

Ближче зійтися і співпрацювати з Франком довелося мені аж у 1914 р. коли розпочався друк моєї бібліографії його творів.

Комітет, який улаштовував 40-літній ювілей літературно-наукової діяльности Франка, доручив мені весною 1913 р. скласти повну його бібліографію, поклавши в основу покажчик, що його склав Павлик на 25-літній ювілей каменяра Західньої України (1898 р.). Та вже в часі друку я спостеріг, що Павликів покажчик і не зовсім точний і не зовсім повний, що покладатися на нього не можна, й почав перевіряти його та доповнювати. На жаль мені недоступна була особиста бібліотека Франка і його архів. Я навіть не зважувався просити його про доступ до них, знаючи його домашні обставини, та й сам Франко спочатку не виявляв бажання чимсь мені допомогти, стоячи осторонь від моєї роботи. Він був сердитий на мене за рецензію на його нарис, поміщену в „Літ. Наук. Вістнику". Казав, що обидва Дорошенки (другу рецензію надрукував Дмитро Дорошенко в „Раді") „зрізькали" його працю. Так воно в дійсності не було. Нашим завданням було як-ні-як звернути увагу громадянства на книжку, але розуміється, не можна було не зробити деяких завваг. І хоч як ні делікатно ми це вчинили, з повною пошаною до славного автора, проте Франко віднісся до наших, загалом дуже прихильних відзивів надто пристрасно. (До речі і в передмові до „Нарису" Франко згадував про „надприродні шляхи" своїх відомостей і ніяк не годився на викинення цього уступу. Отож Спілка відбила для нього якусь малу кількість примірників книжки з згаданою заявою, але в світ „Нарис" пішов, розуміється, без неї). Аж коли я опрацював усю белетристичну частину покажчика й перейшов до критики й публіцистики, а НТШ видрукувало перші аркуші, Франко побачивши їх у друкарні, сам зголосив свою поміч, дав мені свій примірник Павликового покажчика з своїми поправками та й почав разом зі мною переглядати річники „Діла", зазначуючи, що саме Павлик пропустив, а що приписав йому неслушно. Виїзд Франка до Криворівні влітку 1914 року, та несподіваний вибух 1-шої світової війни перервали нашу працю. Вже тяжко хворий, за пів року до своєї смерти, пише він мені до Відня, де я тоді перебував, утікши зі Львова перед російською інвазією, згаданого вже листа з 4. XI. 1915 в якому порушує між іншим і справу своєї бібліографії, обіцюючи й далі свою поміч. Та я міг вернутися до Львова тільки восени 1916 року, коли Франка вже не було на світі, й на превеликий жаль не міг уже покористуватися його допомогою в дальшій частині своєї роботи, яку я продовжував, хоч і не мав надії побачити її в друку. Ювілейний Комітет випустив Пам'яткову книжку на честь Франка в 1916 р. без бібліографії. Вискладані перед війною аркуші її лежали в друкарні аж до 1918 р., коли Н. Т. Ш., перебравши від Комітету видання покажчика, випустило видруковану вже його частину окремою брошурою як 1-й випуск. Дальша частина побачила світ аж за 12 років, бо Товариство з року на рік відволікало її друк, вважаючи друк бібліографії за дуже дороге підприємство, хоч відсутність покажчика й унеможливлювала вивчення Франкових творів в усій їх повноті та різносторонності. Так НТШ й не спромоглося докінчити друк моєї бібліографії, хоч лишилося видати лише спис Франкових рецензій та доповнити частину, складену перед війною, творами, що їх він видав у 1914-1916 рр., і посмертними. А мушу зазначити, що я повинаходив багато незнаних творів Франка з різних ділянок літератури, користуючися його бібліотекою й архівом, що їх він записав, умираючи, Науковому Товариству. Прийшовши до Львова восени 1939 р., большевики, щоб задокументувати прихильність совєтської влади до „визволеного" люду Західньої України заповіли видання вибраних творів Франка, як письменника „революціонера-демократа", в 36 томах.

Михайло Островерха

В МОСКОВСЬКОМУ ЯСИРІ

В останніх днях, слідкуючи за подіями в таборах воєнно-полонених китайців у Кореї, призадумуючись над їхньою свободою у американському полоні, яка доводить до зухвалости полонених, — перед моїми очима стають, як живі хвилини з московської неволі під час першої світової війни. Ось, для порівнання, деякі фрагменти.

Рік 1916, половина серпня. Наші боєві становища біля села Потутори, понад річку Ценівку, на схід від села. Від вчасного ранку гостра перестрілка з москалями. Рішучий бій закипів пополудні. Москалі, перейшовши залізничий шлях, що на Бережани, стали атакувати наші становища. Роман Сушко, тоді наш сотник, пізніше полковник української армії, у постійній увазі на розвиток бою, ходить вздовж становищ. Серед нас уже є багато поранених, гине четар Нагаєвський. Всі наступи відбиваємо, в першу чергу крісовим та кулеметним вогнем і ручними гранатами. Цільно хоч рідше, б'є наша батерія гармат із-поза Золотої Липи. Смеркається, бій загострюється, кипить, мов у кітлі. Раз-у-раз вилітають угору світляні ракети; несуться голоси команди, стогони ранених. Над усім — запекла впертість: не пустити москалів через річку. Ніч починає гнобити темною непевністю. На ліво — стовп полум'я раптовим червоним криком піднявся в простори: запалало село Жовнівка. Від запасної чети хорунж. П. Дорошенка, що яких сорок кроків за нами, прибігає стрілець і доносить: наша сотня оточена. Сушко дає наказ — боронитись, поки не прийде допомога і розіб'є перстень оточення. До яких півнадцять хвилин, сильно натиснувши переважаючими силами з-заду, москалі розбивають наш невеликий оборонний перстень і сиплються метушня, крики, біганина. Сушко ще крикнув: товариші за мною! і подався понад окопи бігом, у сторону с. Потутори. Дехто побіг за ним.

Побіг і я за Сушком. Несподівано, з картоплиння підноситься велика постать, рівночасно падає на мою спину сильний удар прикладу кріса, який збиває мене з ніг і я стрімголов лечу в окіп, над який я біг. Наді мною стоїть трьох москалів, з штиками на моїх грудях — я попав у московську неволю.

Пожежа с. Жовнівка, безперервний блиск світляних ракетів, наших і ворожих, освітлюють поле бою. Москалі кричать, збирають до купи вже полонених наших стрільців. Бачу: хорунжих Андрія Дрогомирецького, Петра Дорошенка, підхорунж. Роздольського, вістуна Ромка Старчука й інших. На душі перестає гіркнути та й сором менший: я не сам.

Перейшовши в брід... по шию річку Ценівку, в шуварах, ми оглянулись по нашім гурті — було нас до сорок усіх. Нам треба було перейти ще головну лінію московської резерви, що лежала здовж залізничого шляху Потутори-Бережани. Ця резерва розпізнавши нас, що це полонені, відкрили вогонь, таки з-близька, на чотири метри. Конвой, ті що нас супроводили, стали кричати: „Єта плєнніє!", „Так что же? Стрєлять їх, етакую сволоч!" була відповідь. Від цієї стрілянини дехто з наших згинув, декілька було поранених.

В Підгайцях, збірний пункт полонених при московському штабі корпусу. Нас усіх — різношерстих народів австрійської імперії — полонених, до дві тисячі може більше, зібрали на якійсь площі за містом, голодних. Тут перебули ми один день. І під захід сонця приїхав відділ кінноти, донські козаки. Сказано було сформуватись у чвірки. Голодні, стомлені, невиспані, вичерпані походами й боями, — все це рушило в дальшу дорогу на Бучач. Довкола оточила нас кіннота. Хто лише, з перетоми, виснаження, майже несвідомо вихилявся з чвірки, на того через голову падав важкий удар нагая московського з відповідним московським епітетом-лайкою. Нещасника заливала кров і він, опам'ятавшись із перетоми, втікав у середину чвірки. Але другий такий самий удар примушував його ставати на своє місце.

Переходили селами. Наші селяни, побачивши своїх вояків, надто — Українських Січових Стрільців, виносили молоко, квасне й солодке, хліб. Але кожному з нас, із потрісканими від спраги й голоду губами, було найкращою мрією, бажанням: загасити жахливу спрагу! Ми були б були щасливі і втихомирити нашу спрагу водою, до якої нас не пускали наші „конвоїри", а тут — молока виносять! Але мрія лишалась мрією людини в московському ясирі, а на селянок „налітали", мов хижі супи, донські козаки і нагаями прали їх та розганяли, а молока виливали, хліб, яйця й сир розкидали й забороняли їх підіймати — ні нам, ані селянам.

Врешті, вже й у Гусятині, на східному березі Збруча. Наша валка полонених знову, переночувавши голодом на майдані, одержавши скромну пайку хліба, цукру й „кіпятку", була вишикувана в лаву. Військові урядовці переходили повз наші ряди, тут там зупинялись, перевертали в наплечниках останки залишеного полоненому його „майна". А потім, підійшов один до мене:

— Пан! бері твоі вєщі, пайдьош са мной!

Мої приятелі-стрільці були певні, як і я, що на допит беруть мене. І тихо наказували: тримайся!

Привели мене до канцелярії — як я пізніше вже знав — „управлєнія 26-го тилового етапа Юго-западнаго Фронта". З конвоїром лишив мене чиновник біля дверей, а сам пішов до начальства. По хвилині начальство висунулося — товсте, грубе, на зріст мале, червоне, в синіх окулярах — і спитало мене:

— Ти кто такой будеш?..

Не розуміючи запитання, я мовчав.

— Ну, мадьяр, нємєц ілі кто такой?..

— Українець!...

— Как?

— Українець! — з деяким притиском повторив я.

— Нє панімаю.

— Їх у нас, ваше високоблагородіє, зовуть маларосамі! — пояснив один із урядовців канцелярії таки від свого столика.

— А, харашо, так ти русскій! — зраділо начальство.

— Ні, українець! — заперечив я.

— Дурак! — подразнено буркнуло начальство. І додало: Ти остаєшся здесь на етапє, на работє...

І направилось начальство відходити, але я швидко випалив:

— Я не лишаюсь, я йду з моїми товаришами туди, куди йдуть вони.

— Ах, сукін же ти син! Малчать! — зарепетувало посиніле з люті начальство. — Под караул сєво...

І я пішов під караул, і мусів мовчати.

Бо в московському ясирі полонений це істота без ніякісінької своєї волі; вона є сірим числом у безконечній черзі безвільних істот.

Андрій Кічічак

ПОДІЛЬСЬКІ МАКИ...

(Під Зелені Свята).

З радіопередачі Володимира Влавацького у Филадельфії понеслась знову на хвилях етеру — стрілецька пісня.

Недавнє минуле. Керівник передачі вводить нас в Рідний Край! Йде з висильні бадьорий марш. Його грає якась сильна (може військова, а може і стрілецька) орхестра. Провідну мелодію веде пісня, до слів:

„Дала дівчина хустину,
стрілець у бою загинув,
А серед поля, гнеться тополя,
тай на стрілецьку могилу..."

Слухаєш тієї пісні і під її маршовий ритм, в уяві машерують сотні, курені Усусусів. Вони відмашеровують з незабутнього Вівся, по відпочинку, знову на фронт. Чому незабутнього Вівся? Бо там, на цьому відпочинку зродилась над вівсянським ставом, ще одна пісня:

„Ой нагнувся дуб старенький,
понад став..."

Золоте Поділля! Спокійна Стрипа, Соснів, Тудінка, Бурканів, Хатки, Раковець, позаду Маловоди, а на патрулях Пантелиха, Купчинці... шмат часу... все в споминах помішалось... Плита грає..., а сотні машерують... Їх веде орхестра, наша... стрілецька... усусусів... На переді вдоволений, веселий, капельник, але і автор цієї пісні: Михась Гайворонський... а сотні підтягають співом... „а серед поля гнеться тополя, тай на стрілецьку могилу..." Одну зі сотень веде жовнір-поет. Це молоденький Дмитро Вітовський, селянська дитина, пізніший український міністер війни Галицької Волости. Він бачить ту могилу. І у своїй віщій візії пише:

„Тихо дрімає над Стрипою, на горбі могила... Утоптана стежка до неї — знать — не забувають про тих, що в ній лежать..."

Дальше Вітовський вже бачить, як батько іде зі сином на ту могилу. Дитина несе в'язанку червоних, подільських маків, а батько пояснює, що тут спочиває вічним сном Українські Січові Стрільці які перші від часів Полтави бились знову... за Україну... а плита грає... а полки усміхнених, в мазепинках юнаків машерують...

І надходять Зелені Свята, дні поминків померших, і здавалось би, що не буде кому відвідати тієї могили.

Не бійтесь, бо коли уявлений Вітовським батько, що водив сина на могилу, згинув по-геройськи в дивізії „Галичина" під Бродами, а син його, дитина Поділля, згинув в геройських рядах Української Повстанчої Армії на болотистих нетрах Полісся, то могилу ту привітають в цей день думки наших слухачів, які там полинуть, а привітають її також самочинно подільські, червоні маки. Рік-річно зацвітає кров. І не лише там. Тоді червоні маки процвітають не лише на усусуських могилах, вони зацвітуть і під Бродами, і у нетрах Бескиду, і у зворах Чорногори, бо червоні маки, це символ пролитої крови за Соборну Україну. Плита докінчувалась... а в послідніх акордах гинули слова: „тай на стрілецьку могилу...!"

ВІДГУКИ ДНЯ

„СВЯТО ВЕСНИ"

Від кількох тижнів маємо дуже устійнену погоду, точну, як швайцарський годинник найліпшої марки. Понеділок — гарний, вівторок — чудовий, і так аж до п'ятниці, в суботу — дощ, а в неділю — або дощ, або злива.

Не знаю, як там на заході великої країни, що в одних українців зветься З. Д. А. а в других С. Ш. А., але тут, на сході — вже другий місяць вікенди не вдаються.

Може це є й одною з причин (крім байдужости людей і ярскости імпрез), що концерти, академії та інші віча не допусують. Адже всі вони відбуваються в суботу, або в неділю!.. Неодин не йде просвіщатися, коли сонце не світить, чи набіратися патріотичного духу, коли є небезпека набратися нежиту.

Люди, що задумують вибратися кудись за місто, зиркають у вікно на небо і кажуть: „Здається, буде погода", люди, що нікуди не їдуть, хитають головами: „Здається, що ні".

Досі мали слушність другі. Минулої суботи й неділі досвідчив я це на власній шкірі і — на жаль — на власному одінні.

Виїздив — легко дощило. Заїхав — виногодилось. Думав — може справді. Але дощ спинився тільки на те, щоб набрати сили. Бо потім, як почало лляти, раз як з відра, раз як з бочки, то так і лляло аж до недільного сумерку.

А шкода! Бо і місцевість, і діти варті були погоди.

Місцевість — американське Черґе, діти — пластове „Свято Весни".

Серед гайку — хата, а там —молодий ліс і піскові поляни. Серединою фарми чистий потік журчить і пенно, як коса — американські коси на сопілки грають.

З'їхалося до того Черґа тристакількадесять молодих і наймолодших пластунів, розбили табір, наставили наметів. Тільки погоди б!

А тут — дощ, а як не дощ, то злива, лише час-до-часу мжичка.

Але не на те з'їхалося молоде братство, щоб сидіти під наметами, чи в хаті...

Дощ!? А хіба не цікаво бавитись на дощі, а хіба не приємно накритися рядниною і в двійку чи в трійку ходити по полянках та стежках?!.

Старші вогні палять, молодші дрова носять, а наймолодші бавляться. Дівчата в кота й мишку, хлопці в „територію".

І одне, і друге, і третє, і четверте — заправа до життя.

Нераз треба буде серед несприятливих обставин палити вогонь завзяття, носити дрова, хоч і мокрі, і примушувати їх говорити.

А кіт і мишка! Чи не буває кожна людина мишкою в житті? Чи не треба вміти спасатися від кота?!

Забаву в „територію" я навчився. Рисується коло, граці стають за колом і кожний кидає по черзі ножиком у коло. Як ножик забився в землю — відрізується якусь часть кола.

Чи не кидають наші сусіди своїм ножиком у наше українське коло? І чи не відрізують собі потрохи нашої території!?

Треба й нам учитися, щоб бодай відібрати своє коло!..

Глянув я на молодий нарід, гляну я на ліс — яка подібність!

Над гущаком стрункі явори, ясені, чи сосни, стоять, ніби вартують. А тут то там вікові дуби згори поглядають, радіють молодняком.

А надолі старші пластуни порядок держать, на добру путь наводять. А все це переважно „Лісові Чорти" — аріджики, ґуґайстри, молфари. Велику роботу роблять, тиху, але тим більшу. А сиві прихильники походжають, радіють, росте ліс!

Під вечір в суботу — молебень. Всі пластуни у лавах, бадьорі, хоч дощ.

Вночі пластова ватра, лунають співи, хоч дощ.

В неділю рано — Служба Божа, всі на площі, хоч дощ.

Зірвався вітер, шумить ліс, шумить молоде покоління: може буде погода!

А як і не буде, то й так роз'їдуться веселі.

Не дались!
Хоч дощ!..

Галактіон Чіпка

• РОЗШУКИ •

СТАРОВСЦЬКІ Гринь, Стефан і Пазя, з села Ілів, повіт Стрий. Останньо були в Німеччині. Їх самих, чи хто знає про них, прошу ласкаво зголоситися на адресу:
STAROWIECKA ANNA
216 E. 3rd Street, New York 9, N. Y.

КІЗИМУ МИКОЛУ з села Рай, повіт Бережани, пошукує сестра. Він самий, чи хто його знає, прошені писати на адресу:
DEMCZYSZYN I.
Queanbeyan. Lot 25. Cooma Rt. N.S.W. Australia.

ХУДОБА МИКОЛА, вояк американської Армії, шукає Рідних і Знайомих, Подруг і Друзів пластового і скитальчого життя в Німеччині. Листи прошу слати на нову адресу:
Pvt. MYKOLA CHODOBA
11th Tng. ENG. CO. 3rd ENG. BN.
Ft. Belvoir, Va.

НИКОЛА ДМИТРОВКА з с. Дуба, пов. Долина, шукає **НИКОЛУ ГУЦУЛА,** який виїхав до Америки в 1936 або 1934 р. Писати:
NYKOLA DMYTROWKA
530 E. 6th St., New York 9, N. Y.

Пошукую свого стриєчного брата **АНАНІЯ КОВЕРНЯК** з села Ставок, повіт Пинськ, який прибув в ЗДА перед першою світовою війною. Хто про нього знає, або він сам, прошу зголоситися до Елисавети Коверняк, зам. Малар на адресу:
ELESAWETA MALAR
4708 Curtis Ave., Baltimore 26, Md.

• Перерібки—Направки •

ЮРІЙ СПІГА
РЕФРІДЖЕРЕЙТОРНИЙ МЕХАНІК

Скора гарантована обслуга всіх рефріджерейторних установ, як домашних так і комерційних, а рівнож інсталяція їх.

Продаж нових, перероблених і відновлених рефріджерейторів на любій струні — AC—DC.

Телефон: ORegon 3-4448
107½ St. Mark's Pl. (E. 8th St.) New York, N. Y.

• Книжки-Журнали-Картки •

ПЕРШИЙ РАЗ В ІСТОРІЇ
ВИЙШЛА (на платівці)
ціла козацька дума про МАРУСЮ БОГУСЛАВКУ,
як її співали Укр. Козаки в 16-тім столітті. Наспівав і сам нагарв
Бандурист
СИНОВІЙ ШТОКАЛКО.

Хочете її почути, зайдіть до Сурми або пишіть по спеціяльний каталог на платівки.

SURMA
11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

КОМУНІКАТ

ЗУАДКОМІТЕТУ В СПРАВІ ЗГОЛОШЕНЬ

Управа ЗУАДКомітету пригадує всім новоприбулим українським поселенцям про обов'язок зголошення до Ді Пі Комісії у Вашингтоні. Кожний новоприбулий зобов'язаний післати чотири зголошення у відступі піврічному на спеціяльних формулярах. Ці формулярі можна отримати в канцелярії ЗУАДК. Виповнені формулярі треба вислати найпізніше до 1-го липня 1952 р. на адресу:

Displaced Persons Commission
c/o Statistical Section,
Immigration and Naturalization Service
Washington 25, D. C.

Зголоситись мусять у цьому зголошеневому періоді, який закінчуться з днем 1-го липня 1952 р. усі нові поселенці, які прибули після 1-го травня 1950 р. Ближчі інформації, як теж формулярі можна отримати в канцелярії ЗУАДК на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P.O. Box 1661 Phila. 5, Pa. U.S.A.

50,000 ДОЛЯРІВ ЗА ПАДІННЯ НА ХІДНИКОВІ

Ню Йорк. — Вищий Суд в Квінзі-Джемейка присудив містові виплатити на користь Сусанни Кайліс 50,000 долярів, яка в 1950 році мала нещасливий випадок на хідникові. Жертва випадку, проходивши спіткнулася за виступ хідника, впала й зламала собі стегно. Неправильність в хіднику була спричинена розростом коріння дерева, що росте на приватній ділянці біля хідника. Падіння й перелом стегна викликали нездібність до праці, й С. Кайліс не могла повернутися до виконування своєї служби в готелі „Ґовернер Клінтон", де вона була телефоністкою. Суд, розглянувши справу, вирішив, що власник дому, біля якого трапився випадок, не поносить відповідальности й що грошову кару має заплатити жертві випадку місто.

• Книжки-Журнали-Картки •

ВИЙШЛА З ДРУКУ КНИЖКА
„СПОГАДИ"
Прот. Петра Білоня
Ціна $1.50. Замовляти:
Rev. P. BILON
1206 Penn Ave., Jeannette, Pa.

• Професійні оголошення •

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 8:45 ввечорі. В неділі від 11 до 1 попол.

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (коло 2nd Ave.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги Flouroscony. X-Ray Electrocardiograph, Analysis. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів.
Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 p.m. В неділі від 10-2 попол.

• ВАКАЦІЇ •

ФЛАРІДА. Хто з українців має замір їхати на вакації до Майямі, Фларіда, то прошу заїхати до українців. Маємо до винайму кабіни з кухнею або без, по дуже приступній ціні. Зголошуйтесь на адресу: LITTLE INN'S COURT, 13760 Biscayne Blvd., Miami 38, Fla., or Route US 1. — Paul Walczuk, Prop.

EVergreen 3-4450
FILL YOUR BINS NOW
Spring Prices in effect
Maple Coal & Coke Co.
antracite FUEL OIL bituminous
OIL BURNERS
SALES & SERVICE
72-74 Box Street
BROOKLYN 22, N. Y.
Федько Кудлак.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ВІДКРИТО НОВУ УКРАЇНСЬКУ ФІРМУ
НОВОЇ НАШОЇ ҐАЛЯНТЕРІЙНОЇ КРАМНИЦІ І МУЗИЧНОГО СКЛАДУ

Е К О

при 145 — 2nd Ave., між 9-тою і 10-тою вулицями, Телефон: ALgonquin 4-0888

Власник ВОЛОДИМИР ЧЕМЕРИНСЬКИЙ

Великий вибір найновішої продукції радіо-апаратів знаних фірм: ZENITH, GENERAL ELECTRIC, EMERSON—на довгі і короткі хвилі.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА СКЛАДНИЦЯ ПЛАСТІВОК (рекордів)
ПАТЕФОНИ на A. C і D. C.

НАША СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ: струни до музичних інструментів. — Найкращої якости жіноча і чоловіча ґалянтерія. — Панчохи світових марок: Mojut, Kaiser та інші.
ІМПОРТОВАНІ ХУСТКИ, жіноча косметика, перфуми марки "СОТУ". — Канцелярійні прибори, картки з побажаннями, американські, українські та інші.
Великий відділ різномовної преси, журналів і магазинів. — Викликування фільмів, побільшування — виконується в якнайскорішому часі.
Звертаємо особливу увагу на першої якости товари і приступні ціни!
Ввічливо запрошуємо відвідати фірму „ЕКО" без обов'язку купна!

ДЛЯ УСПОКОЄННЯ ДЕЯКИХ БОЛІВ
РЕВМАТИЗМУ
АБО
НЕВРАЛЬҐІЇ
АНТРО таблички надаються на пробу.

Чи можете успокоїти в дечім болі РЕВМАТИЗМУ або НЕВРАЛЬҐІЇ? Винайдіть це самі для себе без жадного риску. Вишліть оце повідомлення до KINGSLY CO., Box 415, Dept. 13., Peekskill, N. Y., а звідти вишлють вам поштою багато чудових табличок АНТРО, за які ви заплатите поштареві $3.00, а до того кошти післяплати за доставу. Якщо, після зажиття цих табличок згідно з вказівками, ви не зможете написати, що це вам помогло на ваші болі, то вам звернуть усі ваші гроші на ваше бажання. Отже не терпіть довше, не спробувавши зажити ОНТРО.

Імя ____________________
Адреса ____________________
Місцевість ____________ Стейт ______

ДР. ДЕРУГА
З европийським дипломом.
Недухи міхура, шкіри, крови й недомагання газових органів.
Нервовість, Ослаблення залоз, Катарамьний стан, Стриктура, Улькус (боляк).
ОГЛЯДИНИ И БАДАННЯ КРОВИ $3.00.
У будні: 10—2 й 4—9 години.
128 EAST 86th STREET
Над зупинкою підземки Лексінґтон Евеню.
• Центральне положення, догідний доступ звідусіль.
• Окремі ждальні для жінок.

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIRCONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
NEW JERSEY
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
Обслуга чесна і найкраща.
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. BErgen 4-5131

• БИЗНЕСОВІ НАГОДИ •

САЛЬОН КРАСИ
4 кабінки, — дві для миття волосся. Рент $65. Чудовий бизнес. Існує 12 років. Продається дуже дешево, за $2,850. Причина — недуга властителя.
WILLIAM CHUPA
33 St. Mark's Place, New York City
ORegon 4-5340.

• ЮВЕЛІР •

CHARLES & CHARLES
191 Ave. B, Corner 12th St.
New York 9, N. Y.
Telephone: CA. 8-1889
Годинникар і ювелір від 1905 р. Агенція на гарні швайцарські та американські годинники та біжутерію. Всю працю виконується у власній робітні. Один рік ґарантії.

ДОМИ, ФАРМИ, АСЕКУРАЦІЯ, „БАР-ГРИЛС"

1. Два доми, кожний на дві родини. Продається вдовою за $11,500
2. Цегельний дім на дві родини, коло собвейної станції
3. Цегельний дім на 6 родин, зі всіма приспособленнями, позаді дому сад $9,500
   Готівки $3,000, решта 3-місячн. малими сплатами.
4. Однофамілійний цегельний дім і гарадж на 1 автомобіль, в Джамейка, Л. Ай.
5. Фарма з 155 акрів на автомобілевій дорозі. 7-кімнатовий дім, комора, сайло. Ріка перепливає через фарму. Продає вдова тільки за $8,700
6. Склеп гросерия-делікатессен з 7-кімнатовим домом і одинока в місті газолінова станція.
7. Газолінова станція і шапа з 4 кімнатами на другім поверху. Продається содову воду і цукерки. Продається вдовою. Ціна зі всіма приборами і домом $15,300
8. 23-акрова фарма, 7-кімнатовий дім, куроводство. $6,500
9. 5-акрова фарма, 7-кімнатовий дім зі всім приспособленням. Куроводство, тільки 2 блоки від головної вулиці $6,500
10. Цегельний дім на 4 родини, на 7-ій вулиці Іст, в Ню-Йорку зі всім устаткуванням. Надається для адвоката, лікаря і других професій. Всі кімнати віддільні. Мало готівки, решта на малі сплати.
11. Цегельний дім на 16 родин, з 2 склепами. Продається, або заміняється за фарму.
12. Дім на 10 род. Відремонтований. В добрій околиці.
13. Дім з 30 кімнатами. Найновіше устаткування з барою $13,500
14. Фарма з 25 акрів. Велика стодола. Невеликий дім $3,500
15. Дім з 28 кімнатами, 2 передні, 4 акри землі. Більший потік, купання, можна ловити рибу, плавання на лодках.
16. Два доми з двома акрами землі. Більша річка. Купання, можна ловити рибу, 5 блоків від гросерні і делікатессен $20,200
17. Мурований дім на три родини з великою крамницею. Догідний під клюб $10,500. Готівка $3,000
18. Бар і Ґріл з 18 умебльованими кімнатами. На головній вулиці $31,000

Звертайтесь до нас по безплатний каталог списку виставлених на продаж бизнесів. Пишіть виразно своє ім'я і адресу. Ми отримали багато листів з невиразним ім'ям і адресою і тому ми нічого не могли відписати. Коли ви вже до нас попередньо писали, прохаємо ще раз напишіть. Ми маємо безпосередні зв'язки з продажею фармів і других добрих бизнесів. Роблючи закуплення через нас, ви багато щадите грошей. Ви тяжко робите на гроші, то ж не тратьте їх без потреби. Ми також переводимо всі асекурації по встановлених компаніями цінах. Наші услуги — безплатні.

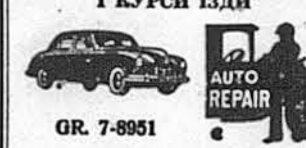
STEPHEN D. SATZEWICH
Real Estate & General Insurance
32 E. 7th STREET — NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 3-0713 — Затримайте цю адресу.

ДУЖЕ ВАЖНА КНИЖОЧКА ЗДОРОВЛЯ, ДЛЯ ХОРИХ, ЯКІ ХОРУЮТЬ ДОВШІ РОКИ.

На ревматизм, катар, олцер у жолудку, біль під грудьми, перестуда, кашель, біль нирок, біль голови, недуга нервова, каміня в жолудку, каміня жовчове, біль міхура, недуга шкірна і інші недуги. Хорі знайдуть полекшу.

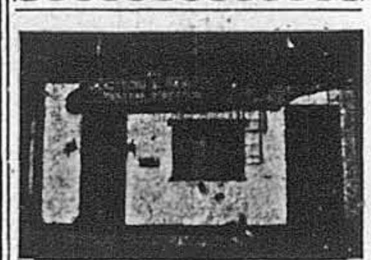
Пишіть по безплатну книжечку здоровля.
Адресуйте:
BRADLEY HERB
Box 224, Cooper Station
New York 3. N. Y.

ТЕПЕР ПОРА
ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОДОВИХ МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ

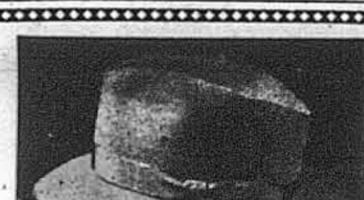
GR. 7-8951

КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ
Постараємося для Вас про еґзамін Лайсенсу. Наші учні дістають дипломи. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Зал. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
Metropolitan Auto School
155 — 2nd Ave., близько 10th St.
NEW YORK CITY

В. Володимир Пархуць
український погребник
Відповідний гідний похорон по умірковаиій ціні.
Модерна Каплиця БЕЗПЛАТНО
Кличте в день і в ночі:
WOODROW W. PARCHUC
Funeral Director
Licensed New York & Connecticut
439 E. 5th St., New York City
Tel. ORegon 3-2057
S. PARCHUC — Notary Public

УВАГА! ГРОМАДЯНИ!
DUNLEY HAT SHOP
14 Saint Marks Place
NEW YORK, N. Y.

має на складі НОВІ ІМПОРТОВАНІ КАПЕЛЮХИ по найнижчій ціні, — соломяні, панами та легкі фільцові на літо.

Дальше пригадуємо, що маємо відділ МУЖЕСЬКОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ, а саме: першої якости сорочки, спортові сорочки з короткими рукавами, дощевики, піжами знаної марки: "Jayson", "Fruit of the Loom" і "Reis"
Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріяльну та низьку фабричну ціну! — — — — — — Говоримо по українськи.
Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано на хвилях 1480, (станція WHOM).
Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARKS PLACE, (Іст 8. вул., Bet. 2 & 3 Ave.) NEW YORK

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПОДЯКА

п. інж. Кость Церкевичові, 350 Grove St., Jersey City, N. J., керівникові курсів технічного креслення і читання технічних рисунків.

Високоповажаний Пане Інженере!

Цією дорогою прошу прийняти мій щирий вислів признання за провадження Вами курсів технічного креслення, який Ви влаштовуєте для ново-прибулої української інтелігенції. Знаючи від моїх знайомих про Вашу методу ведення цих курсів, я вибрав якраз Ваш курс, а не інший і зараз, як Ваш бувший курсант стверджую, що Ви дуже серйозно виконали Ваше завдання, при чому на окреме підкреслення заслуговує Ваш діловий підхід до цієї справи. Слідкуючи пильно за Вашими вказівками, я не тільки скоро засвоїв те, що вимагається від креслярa в Америці, але і одночасно пригадав собі давно призабуте. Мій скорий успіх є безперечним вислідом моєї наполегливої праці під Вашим дбайливим керівництвом. Вже другий місяць я працюю як кресляр в одній великій електричній фірмі і на свому становищі почуваю себе дуже задоволеним.

Бажаю Вам багато успіху в Вашій наскрізь позитивній праці і остаюся з належною пошаною

інж. агроном **РОМАН СТЕФАНЮК**
77 E. 7th Street, New York 3, N. Y.

Перевози — Далекобіжні
УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ
335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА РОБІТНЯ В НЮ ЙОРКУ
Roman KUSSOFF
41 W. 57th STREET (5th Floor), (між 5 & 6 th Ave.)
NEW YORK CITY

Коли задумуєте справити нове футро, перемоделювати, направити, або дати до схову, так порадьтеся в цій справі з досвідченим скірником **Романом Кузевом.** Він напевно подбає, щоб ваше футро, джакет чи ковнір були зроблені по найновішим фасонам, солідно та з найкращих матеріялів. **Ціни приступні.**

Інформації на телефон: PLaza 9-4238.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура.
Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

В ДНЯХ 7. І 8. ЧЕРВНЯ 1952 Р.
ВЕЛИЧАВЕ ВІДКРИТТЯ
HANUSEY MUSIC COMPANY
яке побільшило свої бизнесові активи і перенеслось на нове приміщення до
244 West Gerard Avenue
PHILA. 23, PA.
Найбільший вибір ПЛАТІВОК
УКРАЇНСЬКИХ і інших народів.

ПЛАТІВКИ LONG PLAYING — з світових композиторів на 33 скорість
ПАТЕФОНИ, на 3 скорости, різні моделі і ціни
ТЕЛЕВІЗІЙНІ АПАРАТИ G. E.
РАДІЄВІ АПАРАТИ
ХОЛОДІЛЬНІ (Refrigerators), Hot Point (філия G. E.)
МАШИНИ ДО ПРАННЯ (Washing Machines)
ПЕЧІ, МАШИНИ ДО ЧИЩЕННЯ
КУХОННІ СТОЛИ і КРІСЛА
ВАЛІЗКИ, ЛЯМПИ і всі домашні прирядн.

Спеціяльні ціни. — **Даємо на догідні сплати.**

Запрошуємо все Українське Громадянство зблизька і здалека загостити на відкриття. Крамниця відкрита в цих днях від 9-тої рано до 9-тої ввечорі; в неділі від 9-тої рано до 6-тої ввечорі.

За першорядну обслугу ручать

Йосиф і Марія Ганусей.

ТАРЗАН, ч. 2846. Засуджений.

Змагаючись втікти щоб могти краще допомогти своїм компаньйонам, Тарзан вже майже визволився, коли щось важко вдарило його в голову.

„Ти і твої люди", сказав Гемаку, „вкрали мою доньку і багато молодих дівчат з царства Гемаку".

„Коріяне", він продовжував суворо, „ти не будеш більше викрадати дівчата. Завтра вночі, коли місяць буде високо, ти і твої люди згинете!"